

ارائه معیار و مسیر صحیح برای تفسیر روایی در «مبانی تفسیر روایی»

عضو هیئت علمی جامعة المصطفی (ص) العالمیه ضمن ارائه توضیحاتی در باب کتابی که به تازگی با عنوان «مبانی تفسیر روایی» از وی منتشر شده، هدف این کتاب را ارائه معیار و مسیر صحیح برای تفسیر روایی عنوان کرد.

عضو هیئت علمی جامعة المصطفی (ص) العالمیه ضمن ارائه توضیحاتی در باب کتابی که به تازگی با عنوان «مبانی تفسیر روایی» از وی منتشر شده، هدف این کتاب را ارائه معیار و مسیر صحیح برای تفسیر روایی عنوان کرد. حجت الاسلام و المسلمین محمدفاکر میبیدی، عضو هیئت علمی جامعة المصطفی (ص) العالمیه در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، به بیان نکاتی در باب کتاب تازه منتشر شده‌اش با عنوان مبانی تفسیر روایی پرداخت. میبیدی با اشاره به طولانی شدن مدت به سرانجام رسیدن این کتاب، درباره آن گفت: این کتاب به طور کلی به یکی از مباحث قرآن پژوهی و تفسیر پژوهی می‌پردازد و می‌خواهد بگوید که اگر کسی بخواهد به وسیله روایات به تفسیر قرآن بپردازد چه کار باید بکند و چه فرآیندی را باید طی کند تا استفاده صحیح از روایات تفسیری و تفسیر روایی داشته باشد. وی در این باره اظهار کرد: در واقع هدف اصلی ما در آن زمان که این کار را آغاز کردیم، پژوهش در یکی از بخش‌های خالی پازل تحقیقات قرآنی بوده است و این که آن نقطه‌ای را که خالی‌ست و کسی به آن نپرداخته است پرداخته شود. میبیدی با اشاره به این مطلب که بعداً و در عرض این تحقیق، تحقیقات دیگری هم در زمینه تفسیر روایی به وجود آمده است، آن‌ها را نیز آثاری خوب ارزیابی کرد و گفت: در واقع آن‌ها به این نام نیستند اما دیگران هم به برخی از این مباحث پرداخته‌اند. از زمانی که ما شروع کردیم مباحثی شروع و انجام شد و پایان‌نامه‌هایی را هم خود ما به این سمت راهنمایی کردیم، اما در هر صورت هدف اصلی ما پر کردن بخش خالی جدول تحقیقات و پژوهش‌های قرآنی، به خصوص در عرصه روایات تفسیری بوده است.

وی هدف دیگر این پژوهش را ارائه الگویی برای تفسیر روایی عنوان کرد و گفت: هدف دیگر ما این بوده است که سعی کنیم مسیر نوشتن تفسیر روایی را روشن کنیم. ما تلاش کرده‌ایم بیان کنیم که اگر بخواهیم یک تفسیر روایی بنویسیم و بگوئیم که این تفسیر مستند به روایت معصوم (ع) است، و در واقع هم تفسیرمان این انتساب را داشته باشد و این نسبت رخ بدهد باید این فرآیند چه مسیری را طی کند. در این جهت هدف ما ارائه معیار و مسیر صحیح برای تفسیر روایی بوده است. عضو هیئت علمی جامعة المصطفی (ص) العالمیه در مورد محتوای کتاب نیز با اشاره به چهار بخش آن بیان کرد: بخش اول کتاب شامل مباحث تمهیدی و تعاریف و مباحث پیش‌نیاز است؛ از جمله عوامل تقسیم تفسیر، تاریخچه تفسیر روایی، تعریف تفسیر روایی و مباحثی که در این زمینه لازم است.

میبیدی با اشاره به این که در بخش دوم نیز به مبانی تفسیر روایی پرداخته است، بیان کرد: این بخش که تقریباً مهمترین و بخش اصلی و پیکره تحقیق را تشکیل می‌دهد خود دارای چند فصل است که در فصل اول آن مبانی صدوری روایات، در فصل دوم مبانی دلالی و در فصل سوم مبانی احراز حجیت روایات تفسیری مورد بحث قرار گرفته است. وی ادامه داد: در بخش سوم به کارایی روایات در تفسیر قرآن پرداخته شده است. یک فصل از این بخش در خصوص تعامل روایات با قرآن است. فصل دوم کاربردهای تقنینی و تشریعی روایات است و فصل بعدی در مورد کاربرد تشریحی روایات است. این پژوهشگر برجسته قرآنی در مورد بخش چهارم هم با اشاره به این که این بخش به آسیب‌شناسی روایات تفسیری پرداخته است، گفت: این بخش هم دو فصل اساسی دارد که در یکی انواع آسیب‌ها در روایات تفسیری بحث شده است و فصل دوم هم معیارهای نقد و تشخیص سره از ناسره در روایات تفسیری را در بر گرفته است.

میبیدی در مورد مخاطبان کتاب مبانی تفسیر روایی عنوان کرد: مخاطبان این اثر اساتید، دانشجویان و طلابی هستند که در عرصه مباحث تفسیری و علوم قرآن فعالیت می‌کنند یا در مقاطع تحصیلات تکمیلی علوم قرآن و حدیث مشغول به تحصیل هستند. در واقع مخاطبان این اثر به نظر ما محققان و پژوهشگرانی هستند که بخواهند در این زمینه پژوهش داشته باشند و تحقیقی ارائه بدهند و البته این کتاب می‌تواند علاوه بر این، زمینه پژوهش‌های متعدد و متنوع در عرصه تفسیر روایی و پژوهش در عرصه روایات تفسیری نیز باشد.

وی در مورد این که آیا این موضوع را همچنان پیگیری خواهد کرد یا نه، گفت: این پروژه تحقیقی است که آغاز و انجام مشخصی داشته و پایان یافته است، اما اگر بخواهیم جلد دومی برای آن بنویسیم هم جای خود را دارد. می‌توان در جلد دوم به مباحث جدیدتر و به‌روزتر یا مباحثی که هنوز جای آن‌ها خالی است و یا حتی به مباحث از زوایه دیگری نگریست و من که چندین دوره این بحث را تدریس کرده‌ام احساس می‌کنم که در قالب جلد دوم هم می‌تواند بحث‌های دیگری مطرح بشود؛ اما فعلاً و عجلتاً این تحقیق آغاز و انجام خاص خود را دارد.

یادآور می‌شود، کتاب «مبانی تفسیر روایی» به قلم محمدفاکر میبیدی با شمارگان 1500 نسخه، در 438 صفحه و قیمت 180 هزار ریال توسط انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی چاپ و منتشر شده و در اختیار علاقه‌مندان به مباحث قرآن پژوهی، تفسیر و به خصوص تفسیر روایی قرار گرفته است.